

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 25/2016-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. januára 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Máriou Lukačovičovou, Hlavná 156, Dubová, pre namietané porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základných práv podľa čl. 20 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 2 ods. 2 a čl. 4 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/2008 a jeho uznesením z 24. októbra 2014 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom sp. zn. 8 Co 500/2015 a jeho uznesením z 30. septembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 31. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie čl. 2 ods. 2 a čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)

a základných práv podľa čl. 20 a čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 2 ods. 2 a čl. 4 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 18/2008 a jeho uznesením z 24. októbra 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie okresného súdu“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 500/2015 a jeho uznesením z 30. septembra 2015 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“).

Okresný súd v predmetnej právnej veci uznesením sp. zn. 10 C 18/2008 zo 16. septembra 2010 schválil súdny zmier účastníkov konania, ktoré nadobudlo právoplatnosť 4. novembra 2010 (vo výroku 1.– 5.) a 8. novembra 2010 (vo výroku 6.– 9.).

Napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené ako vecne správne označené uznesenie okresného súdu vo veci navrhovateľky [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] a sťažovateľovi v konaní o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorým bola [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] a sťažovateľovi uložená povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť štátu trovy konania v sume 681,31 € do 3 dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

Ako z uvedeného sťažovateľovi vyplýva, napadnuté uznesenie súdu okresného súdu bolo vydané 24. októbra 2014, teda viac ako 4 roky po právoplatnom ukončení konania.

Sťažovateľ v konaní pred krajským súdom uplatnil námietku premlčania, avšak krajský súd k nej zaujal podľa jeho názoru nesprávny právny názor, keď konštatoval, že *„hmotnoprávny inštitút premlčania v danom prípade nie je možné aplikovať, pretože v danom prípade sa jedná o vzťah medzi štátom a účastníkmi konania, ktorý je vzťahom procesnoprávnym“*.

Sťažovateľ v sťažnosti poukazuje na § 137 až § 151a Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktoré *„určujú pravidlá nielen pre rozhodovanie o trovách konania účastníkov, ale aj pre rozhodovanie o trovách, ktoré platil štát. Povinnosť súdu rozhodnúť o trovách konania sa preto týka nielen trov konania účastníkov, ale aj trov štátu.*

V rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, je preto súd povinný rozhodnúť aj o trovách ak nerozhodol, že o nich rozhodne do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Ak o týchto trovách opomenie rozhodnúť, môže o nich bez návrhu rozhodnúť dopĺňacím rozhodnutím, ale len kým rozhodnutie vo veci samej, resp. rozhodnutie, ktorým sa konanie končí nenadobudne právoplatnosť.“.

Podľa názoru sťažovateľa okresný súd, ako aj krajský súd vec nesprávne právne posúdili a nerešpektovanie § 166 ods. 1 OSP súdom prvého stupňa i odvolacím súdom malo podľa jeho názoru za následok porušenie jeho v sťažnosti označených základných práv podľa ústavy, ako aj jej označených článkov.

Podľa sťažovateľa *„pokiaľ súd opomenie rozhodnúť o nákladoch konania v zákonom stanovenej lehote, zaniká mu právny titul k takému nároku a nemôže si takýto nárok zákonom vylúčeným procesným spôsobom vynútiť. Súd nesmie mať výhodnejšie postavenie než majú účastníci súdneho procesu. (poukazujeme na závery ÚS ČR sp. zn. I.ÚS 672/03... a sp. zn. IV. ÚS 113/13...)“.*

Na základe uvedeného sťažovateľ v petite sťažnosti žiada, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Postupom Okresného súdu Pezinok a Krajského súdu v Bratislave , základné práva sťažovateľa podľa článku v ČI. 2 ods. 2, čl. 13 ods. 1, ČI. 20 a čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a v čl. 2 ods. 2 a čl. 4 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd Uznesením Okresného súdu Pezinok č. k. 10C/18/2008-320 z 24.10.2014 a Uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/500/2015-329 z 30.9.2015, porušené boli.

3. Uznesenie Okresného súdu Pezinok č. k. 10C/18/2008-320 z 24.10.2014 a Uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co/500/2015-329 Z30.9.2015, sa zrušujú.

4. Sťažovateľovi... priznáva finančné zadošťučinenie v sume 681,31 €, ktoré je Okresný súd Pezinok povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. *Sťažovateľovi... priznáva finančné zadostučinenie v sume 681,31 €, ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.*

6. *Sťažovateľovi... priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 218,12 €, ktorú je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť k rukám... právneho zástupcu...“*

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže

ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je námietka porušenia v sťažnosti označených článkov ústavy, ako aj základných práv podľa ústavy a listiny napadnutým uznesením okresného súdu a krajského súdu, ktorými všeobecné súdy rozhodli o náhrade trov konania štátu.

2.1 K napadnutému postupu a uzneseniu okresného súdu

Z princípu subsidiarity, z ktorého vychádza čl. 127 ods. 1 ústavy, vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol sťažovateľ oprávnený podať odvolanie (čo sťažovateľ aj urobil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní proti napadnutému uzneseniu okresného súdu vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd túto časť sťažnosti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

2.2 K napadnutému postupu a uzneseniu krajského súdu

Ústavný súd vzhľadom na svoju doterajšiu judikatúru považuje za potrebné tiež pripomenúť, že nie je zásadne oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani

preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00).

Ústavný súd zdôrazňuje, že iba celkom výnimočne podrobnejšie preskúma rozhodnutia všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (*mutatis mutandis* IV. ÚS 170/08, II. ÚS 64/09).

Ako vyplýva zo sťažnosti a z k nej priloženej dokumentácie, spor, v súvislosti s ktorým sa sťažovateľ uchádza o ústavnú ochranu v konaní pred ústavným súdom, sa týka náhrady trov konania štátu v sume 681,31 €.

V nadväznosti na túto skutočnosť ústavný súd poukazuje na § 238 ods. 5 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorého okrem iného vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok nie je prípustné vo veciach, v ktorých je napadnuté právoplatné rozhodnutie neprevyšujúce trojnásobok minimálnej mzdy, t. j. táto skutočnosť predstavuje vo sfére všeobecného súdnictva zákonný dôvod na odmietnutie dovolania z dôvodu neprípustnosti vzhľadom na to, že ide o sumu bagateľnú (pozri napr. IV. ÚS 358/08 alebo IV. ÚS 717/2013).

Všetky tieto hľadiská a postuláty tvorili východiská pre posúdenie sťažnosti ústavným súdom aj v tomto prípade.

Ústavný súd už vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok vylučuje u bagatel'ných vecí prieskum rozhodnutí vydaných druhostupňovými súdmi, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva (IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 94/2014). Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagatel'nú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu [intenzite (IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, IV. ÚS 717/2013)]. Vo veci sťažovateľa o takýto výnimočný prípad podľa názoru ústavného súdu zjavne nejde, hoci ústavný súd nespochybňuje jeho tvrdenie, že si vo vyjadrení k dovolaniu odporcu uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 94/2014).

Vychádzajúc zo skutočnosti, že sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha ústavnej ochrany v spore o sumu, ktorá je zjavne bagateľná, ústavný súd na základe dosiaľ uvedeného pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, a preto sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

V závere ústavný súd poznamenáva, že hoci možno v danej veci vytnúť všeobecným súdom priet'ahy pri rozhodovaní o náhrade trov konania štátu, žiadne ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku nezakotvuje trojročnú premlčaciu lehotu na rozhodnutie súdu o náhrade trov konania, a to ani v prípade, že o nej rozhoduje samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 151 ods. 3 OSP). Lehota 30 dní uvedená v ustanovení § 151 ods. 3 OSP je svojím charakterom lehotou inštruktívnou a na rozhodnutie súdu o uložení povinnosti zaplatiť náhradu trov konania štátu nemá žiaden vplyv.

Rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky (sp. zn. I. ÚS 672/03 a sp. zn. IV. ÚS 113/13), na ktoré sťažovateľ poukazuje, rovnako ako aj staršiu judikatúru už nemožno po prijatí zákona č. 273/2007 Z. z., ktorým bolo s účinnosťou od 1. júla 2007 zmenené ustanovenie § 151 ods. 3 OSP, aplikovať, pretože toto ustanovenie nielenže pripúšťa rozhodnúť o trovách konania samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ale navyše vo vete prvej za bodkočiarkou výslovne vylučuje použitie ustanovenia § 166 OSP, z ktorého rozhodnutia Ústavného súdu Českej republiky, ako aj judikatúra súdov Slovenskej republiky do 30. júna 2007 vychádzali.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa už ďalšími návrhmi sťažovateľa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2016